

"מדינת ישראל תהא פתוחה לעליה יהודית ולקיבוץ גלויות, תשקוד על פיתוח הארץ לטובת כל תושביה, תהא מושתתת על יסודות החירות, הצדק והשלום לאור חזונו של נביאי ישראל, תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת גזע ומין, תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות, תשמור על המקומות הקדושים של כל הדתות, ותהיה נאמנה לעקרונותיה של מגילת האומות המאוחדות."

(מתוך מגילת העצמאות)

משימות מרכזיות

במרכז פעולתה של רצ – התנועה לזכויות האזרח ולשלום – בתקופת כהונתה של הכנסת השתים-עשרה יעמדו המשימות הבאות:

- התמדה במאבק ליצירת התנאים החברתיים, הכלכליים והרוחניים להגשמת יעדיה המרכזיים של מדינת ישראל כפי שבוטאו במגילת העצמאות.
- שוויון זכויות והזדמנויות מלא לכל אזרחי-ישראל בלי הבדל מין, לאום, דת ועדה.
- חוקה שתגן על זכויות האדם והאזרח.
- משא ומתן לשלום עם מדינות ערב ועם העם הפלסטיני.
- נסיגה משטחים לגבולות מדינת-ישראל, ופירוז הגדה המערבית ורצועת עזה למען ביטחון ישראל.
- הכרה בזכות ההגדרה-העצמית של העם הערבי-הפלסטיני והידברות עם נציגי הפלסטינים, בכלל זה אש"פ, על בסיס הכרה בזכות קיומה של ישראל והפסקת מעשי-האיבה.
- צה"ל כצבא העם, שנועד למלחמות-מגן בלבד.
- חלוקה צודקת של הנטל הביטחוני והכלכלי.
- הפרדת הדת מהפוליטיקה.
- שוויון כל הזרמים ביהדות וחופש הפרלחן.
- צמיחה כלכלית ותמורה הוגנת לעבודה.
- רמת חיים נאותה לנכים, לגימלאים ולשכבות מצוקה.
- חוק בריאות ממלכתי ורשות אישפוז ממלכתית.
- מערכת-חינוך, שמטפחת את חירות-המחשבה, הידע המדעי, היצירתיות והסובלנות.

הביטחון הוא בצה"ל

- צה"ל הוא מהצבאות המעולים בעולם והוא הערובה העיקרית לביטחונה של ישראל.
- צה"ל הוא צבא העם כולו, ואין לשפתו במלחמה שאינה מלחמת-מגן.
- אל מול האיומים-המעטים והתוקפנות המתפשטת בחברה הישראלית, מוטלת על צה"ל חובה מיוחדת להקפיד יותר על מוסר-הלחימה ועל פעילות לפי החוק.
- התפקיד השיטורי שמוטלים על צה"ל בשטחים מעמידים בסכנה את איכויותיו וערכיו.
- על צה"ל לשקם את כוח-ההרתעה שלו, שנפגע קשות במלחמת-לבנון ובמהלך ההתקוממות בשטחים. כוח-ההרתעה של צה"ל לא ישוב אליו בפעולות מודרניות ועקרות, אלא במימון שיטתי של טכנולוגיות מתקדמות ואמצעי-לחימה ייחודיים, ביבוש מקורי ועדכני של תורת-הלחימה ובטיחה רמתו האישית של הלוחם.

עד בוא השלום

- כדי להגיע את תהליך-השלום ולשפר את סיבויי-התקדמותו, מיכנה ישראל להסכמי בניינים, ובכללם גם להסכם על אוטונומיה-פלסטינית בשטחים. רעיון האוטונומיה הוא מועיל ומציאותי רק אם תודיע ישראל מצידה על כוונתה לצאת מהשטחים בתום תקופת-בניינים ועם הזימת הסכם-השלום, והפלסטינים מצידם יודיעו על הכרה מלאה בישראל.
- פעילות פוליטית בדה ובצועה היא תנאי ליגומל החיים באזורים אלה, להגנת-המתרחות, לרגיעה יחסית באינתיפאדה, לצמצום המעורבות הישראלית עד למינימום הכרחי, ולצמיחה של מנהיגות מקומית. בחירות חופשיות לעיריות הן עכשיו צעד חיוני ראשון לקראת העברת כל הסמכויות-האזרחיות לתושבים הפלסטינים.
- המערך הצבאי הישראלי צריך להתפרש מחוץ לריבוי-האזרחים – הערים הגדולות ומחנות הפליטים – במגמה להבטיח את צירי התנועה העיקריים ומקדים אסטרטגיים נוספים, ולא בכדי להתערב בחיי-היום-יום.
- ימוצה הדין עם אזרחים העוסקים בפעולות שיטור פרטיות בשטחים הכבושים.
- העונשים הקיצוניים והסבבתיים – עוצרים, סגרים, השבתות מסחר-ובתי-ספר, מעצרים המוניים – אינם מדביקים את ההתקוממות אלא משלבים אותה, ומרחיבים את חזית-המתקוממים. מערכת-ההרתעה והענישה חייבת לקיים את הכלל היסודי של איש בחטאו יישא.
- שלטון-החוק הישראלי הולך ומתערער בשל פעולת חוזרות ונשנות בזכויות-האדם בשטחים, ובשל היווצרותן של שתי מערכות-משפט נבדלות – אחת ליהודים ואחת לערבים. מאמץ להשלטת סדר אינו מצדיק מעצרים-מיניציפליים בהיקף חסר-תקדים, פיצוץ-בתים חוזרים ונשנים, גירושים וכיבוי אלה פעולות-ענישה בלי דין ובלו דין, העומדות בסתירה גם לאמנות הבין-לאומיות ולחבריה האוניברסאלית על זכויות-האדם. ישראל חייבת לנהל את שלטונה בדה ברצועה מתוך הקפדה על חוקי-המדנייה, כללי הצדק הטבעי והמשפט הבין-לאומי.

שלום וביטחון העתידי הוא בשלום

- השלום הוא משאת-נפשו של העם בישראל, והוא תנאי לקיומה הנטוח של מדינת-ישראל.
- השלום עם מצרים אינו יכול להישאר שלום נמלד לאורך ימים. בלי הסכמי-שלום עם עמים נוספים באזור, גם השלום עם מצרים לא יחזיק מעמד.
- בארץ-ישראל חיים שני עמים – העם היהודי והעם הערבי-פלסטיני, ולשניהם זכויות היסטוריות וטבעיות על הארץ. הכרירה היא חותכת: או פשרה וחלוקה בין שני העמים או מלחמת-צנח ביניהם.
- המחלוקת המרה בין ישראל לפלסטינים היא עכשיו מוקד הסכסוך במזרח התיכון. לאחר שהעם היהודי יימש את זכותו להגדרה עצמית במדינת ישראל, אי אפשר שלא להכיר בזכות ההגדרה העצמית של העם הערבי-פלסטיני.
- את ההתקוממות בשטחים, שהיא התקוממותו של עם הנאבק על חירויותיו וחברותו, אי-אפשר לרצח במוח. בלי יוזמה מדינית יחריפו גם מעשי-המרי וגם מעשי-הדיכוי במעגל-אימים.
- באין התקדמות לשלום, המלחמה הבאה היא בלתי-נמנעת. כל מלחמה באזור היא קשה פי-כמה מקודמותיה.

השלום הוא בדרך

- ישראל פונה לכל מדינות-ערב לפתוח מיד במשא-ומתן לשלום בכל מסגרת ובכל נוהל, שיבטיחו יישוב המחלוקות בהסכמה-חוזית.
- ישראל מכירה בזכות-ההגדרה-העצמית של העם הערבי-פלסטיני, ותובעת מאשייף להכיר בזכות קיומה הריבוני והבטוח של מדינת-ישראל, כדי שגם אשייף יוכל להשתתף במשא-ומתן לשלום כנציגו של העם הערבי-פלסטיני, תוך הפסקה של מעשי האיבה, הטרור והאלימות.
- העם הערבי-פלסטיני הוא שיכריע מה דמות תהיה להגדרתו העצמית. בין אם יכריע בזכות מסגרת-פדרטיבית או קונפדרטיבית, ובין אם יכריע בזכות מדינה-פלסטינית-עצמאית – תכבד ישראל את הכרעתו.
- בהסכי-ז-שלום, תהיה ישראל מוכנה לסגת בהדרגה ובשלבים משטחי-הגדה והרצועה, שיפרו כדי למוע סיכונים לישראל ואזורים עליה. על הסדר-ביטחון נוספים יוסכם בין הצדדים לפי הצורך.
- ההתחליות הן מכשול לשלום, ועל-כן יש להתנגד להקמת התחלוליות חדשות ולמוע עימיי הקיימות. בהסכם השלום, שיקבע את הריבונות בדה וברצועה, ייקבע גם גורלן של ההתחלוליות.
- ירושלים – בירתה של מדינת ישראל – לא תחולק עד. מעמד הקבע של העיר, כפי שייקבע בהסכם-השלום, יתחשב בזיקות-המיוחדות לעיר – דתיות ולאומיות.

מעמד האישה

האישה היא אישיות מישפטיית ריבונית, היא אדון לגופה, רכושה ומעשה ידיה ושותפה מלאה לגידול ילדיה וחינוכם.

- המאבק לשוויון זכויות האישה איננו מאבקן של הנשים לבדן, אלא חלק עיקרי ובלתי-נפרד מהמאבק לשוויון-זכויות לכלל אזרחי-ישראל ותושביה.
- באמצעות חקיקה, יובטח השוויון הגמור לאישה הישראלית בכל תחומי-החיים והפעילות. כל חוק העומד בסתירה לעיקרון זה – יבוטל. כל מעשה הפוגע בשוויון ומפלה לרעה את האישה באשר היא אישה יהיה בלתי-חוקי ובר-עונשין.
- דין אחד יהיה לגבר ולאישה בכל הערכאות השיפוטיות ולכל זכות.
- תובטח זכותה של האישה לבחור ולהיבחר לכל האירגונים והמוסדות במדינה, גם לאלה המטפלים בענייני-דת, ותינתן לה הזדמנות לממש זכות זו.
- תובטח הלכה למעשה זכותה של כל אישה לשוויון מלא בקבלה לעבודה, בשכר, בקידום ובתנאי התעסקה והפרישה.
- במסגרת החוק האזרחי, יימצא פתרון לאפליית האישה בדיני-האישות.
- יובטח השוויון בין המינים במעשה-הנישואים, בתקופת-הנישואים ובחזרתם.
- תובטח זכותה של האישה להכריע בכל עניין הנוגע לגופה ולתכנון-משפחתה.
- כל החוקים המגנים על האישה מאלמות ומטרדה-מינית – ייאכפו בתומרה.
- יבוטל המעמד של "ראש-המשפחה", השמור היום לגברים בלבד, ויחד איתו תבוטל האפליה הנובעת ממנו במסגרת חוקי-המיסוי.
- הרצאות לעזרה בעבודות-הבית ולטיפול בילדים יוכרו לצורך חישוב מס-הכנסה בשכרם של איש ואישה העובדים מחוץ למשק ביתם.
- משפחה חד-הורית, שאב או אם עומדים בראשה, תיהנה מכל הזכויות וההטבות השמורות למפרנסים יחידים.
- כל עוד לא יונתג יום למודים ארוך, יוכרו התשלומים למעונות-יום, לגני-ילדים ולקייטנות כהוצאה לצורכי מס בשכרם של ההורים.
- יוקמו שירותי-חינוך להעסקת ילדים להורים-עובדים בתקופת החופשות.
- תבוטל כל אפליה בין המינים ויעקרו כל סילופי התדמיות מספרי הלימוד ומחומר ההדרכה של מערכת-החינוך – מהפעטון ועד לאוניברסיטה ובמכללות למורים על כל דרגותיהן.
- יוקם גוף-ממלכתי, במעמד של רשות, שיפעל לביטול כל תופעה של אפליה בין המינים, ואשר יוסמך להגיש תביעות משפטיות נגד מי שמפרים חוקים קיימים.

זכויות האדם והאזרח

כל בני-האדם נולדו בני-חורין, והם שווים בערכם ובזכויותיהם. ההכרה בכבודו הטבעי של האדם ובזכויותיו שאינן ניתנות להפקעה – היא יסוד החופש, הצדק והשלום בחברה.

- על זכויות האדם להיות מוגנות היטב על-ידי שלטון החוק, כדי שלא יידחף אדם בכל-כרחו אל המפלט האחרון של מרד בעריצות ובדיכוי.
- מדינת-ישראל, המושטת, כמדינה דמוקרטית, על החברה בערך האדם ובזכותו לחיים, לכבוד, לביטחון אישי ולחירות, עדיין לא הבטיחה עקרונות אלה בחוק, ועל-כן משקפת סכנה לקיומם.
- תהיה חוקה לישראל, כפי שהוצגה במגילת-העצמאות, כדי להבטיח את אופיה הדמוקרטי של המדינה, את חירויות האזרח, את שלטון החוק ואת זכויות המיעוט.
- יוחק חוק זכויות האדם כחוק-על וכתלק מחוקה אשר יבטיח:
- את שוויונם של כל בני-האדם במי החוק בלא אפליה מטעמי גזע, מין, לאום, עדה, דת, זרם דתי, השקפה, מעמד אישי וחברתי, או מכל טעם אחר.
- את זכויותיו של כל אדם להגנה על שלמות גופו וגורמו – לא יושפל, לא יבוחר ולא יעונה.
- את זכויותיו של כל אדם להגנה של עורך-דין ולהלכי משפט מתוקנים.
- את חירויות הביטוי, היצירה והמחקר, ואת חופש התנועה, העבודה וההתאגדות, שלא יינתן להפקיע.
- את צינעת חייו של האדם ואת זכותו לפרישות.
- הזיקה בין האזרח למדינה היא האזרחות ולא ההשתייכות הדתית. חוק מרשם האוכלוסין והרישום בתעודות רשמיות יוטאמו לעיקרון זה.
- ייקבע בחוק אמות-מידה לזכויות התושב, ונהלים המשחררים מויקה דתית להתאזרחות של לא-יהודים.
- תקנות-ההגנה-לשעת-חירום, שתוקנן לפני יותר מארבעים שנה על-ידי שלטונות המנדט – יבוטלו.
- יוחק הפיקוח האזרחי על רשויות הצבא והמשטרה, כדי להבטיח את מרותו וסמכותו של הדרג הנבחר.
- יעוגנו בחוק זכויותיהם של המשרתים בצבא ובמשטרה, לרבות זכות ההתארגנות המקצועית של שוטרים וסוהרים.
- יוכנסו תיקונים בחקיקה, שיבהירו את זכויות החשוד ואת סמכויות המשטרה.
- תיקונים בחוק ישפרו את שירותי הסעד המשפטי לכלל אזרח, שאין ביכולתו לממן את הגנתו המשפטית.
- תשונה שיטת הבחירות לשיטה איזורית אישית, כדי לאמץ את הזיקה בין הבוחר לבחור, ואת תוך שמירה על חלקן היחסי של המפלגות בדת-הקתל ובתמיכה-הציבורית.

דת ומדינה

מדינת-ישראל היא מדינת-חוק-דמוקרטית, ברוח הציונות ההומאניסטית, ולא מדינת-הלכה. הריבונות-הישראלית היא בידי אזרחיה ולא בידי רבניה.

- הדת תופרד מהמדינה. עיסוקה של המדינה בענייני הדת אינו לטובת תושביה ואינו לכבודה של הדת.
- לכל יהודי הזכות לעלות למדינת-ישראל, לקבל את אזרחותה ולחיות בה, ואין להגביל זכות זאת בשום סייג דתי.
- אזרחות על-פי חוק-השבות תוענק לכל אדם המצוייר בתום-לב שהוא יהודי.
- חוקי-המדינה לא יפלו בין אדם לאדם בשל דתו. הרשויות יגנו על חופש-המלחין ועל זכותו של כל אדם לחיות באמונתו ולתת לה ביטוי, ברשות-היחיד או ברשות הרבים, ובכלל שלא ייפגע הסדר הציבורי וזכויות האזרח.
- יונתנו נישואים וגירושים אזרחיים בצד הנישואים והגירושים הדתיים, כדי שכל איש ואישה שרגיעו לפרקם יוכלו להקים משפחה ללא הגבלה מטעמי-דת או גזע.
- ויהיו מזכויות שוות במעשה-הנישואים, בתקופת-הנישואים ובזמן החרתם.
- ההירדשות לבתי-הדין הרבניים והדתיים-עדתיים בענייני המעמד האישי, תהיה על-פי רצונו החופשי של כל אזרח.
- בחורי השיבות, עוייטו לשירות צבאי היגל, והגנות הדתיות ישרתו בשירות לאומי.
- מעמד שווה וסמכויות שוות יינתנו לרבנים מכל זרמי היהדות.
- ייקמו בתי קברות אזרחיים בצד בתי הקברות הקיימים כדי שכל אדם, ללא הבדל מוצא או דת, יוכל לזכות לקבורה מכובדת.
- חוק האטומיה והפניולוגיה יתוקן כדי לאפשר השתלות איברים לכל טקס ולהצלחי חי אדם.
- יוחרר הסעיף הסוציאלי לחוק המאפשר הפסקת הריון.
- יבוטלו ההגבלות על חופש המחקר בתחום הארכיאולוגיה וההיסטוריה.
- יונתג שטון-קץ על-פי חוק למשך חצי-שנה.
- כל השירותים החיוניים יופעלו בשבתות ובחגים בהיקף הנדרש, לרבות התבורה ציבורית ופעילויות תרבות, ספורט ופנאי.
- תבוטל חקיקה שמטילה איסורים והכבדות על הליכותיו של הציבור, שמקורה בסחטנות-קואליציונית של המפלגות הדתיות.

כלכלה

הקפדה על שוויון הזדמנויות לכול ומניעת אפליה על רקע של מוצא לאומי, עדיני ומיני – תורמות לא רק לאיכותה של החברה הישראלית, אלא גם לכלכלתה. חברת-איכות היא תנאי לכלכלה משגשגת.

היצבות ומחירה

■ היצבות הכלכלית היחסית, שהושגה מאז יוני 1985, נודעת לה חשיבות. יש לתמוך באמצעי הנגה עליה, ובמאמץ נוסף להורדת שיעור האינפלציה במשק הישראלי לרמה המקובלת במשקים מפותחים.

■ אין לקבל את הקביעה שהשמירה על יציבות המשק היא מטרה בלעדית, ולדרוסם להגנתה את כל המטרות האחרות. מדיניות האוצר כבר עברה עברו שאין לעבור, והיא מובילה את המשק למיתון ולאבטלה.

חידוש הצמיחה

■ מאז שנות השבעים קופא המשק הישראלי על מקומו. אפשר לחלק, לחזור ולחלק, את ההכנסה הקיימת בין השכבות או "העשירונים" הקיימים; מלאכה לבטלה. חידוש הצמיחה הכלכלית חייב להיות מרכזה של המדיניות הכלכלית.

■ צמיחה לא תבוא מעצמה. דרושה מדיניות פעילה כדי לעוררה. דרושה מדיניות שתביא להבראת המשק תוך כדי צמיחה – יותר מקורות ליצור וליצוא. עניינה של התעשייה הוא שראוי לתמיכה ולהעדפה.

עידוד הייצור והייצוא

■ דרושים צעדים מיידיים שיחזירו לתוצרת כחול-לגן את נוסר התחרות שאבד לה בגלל הפרש בין ההתייקרות המקומית לחקפאת שער החליפין.

■ העדפה בפועל של המגזרים המשקיים שעוסקים בתיווך, ובעיקר בתיווך פיננסי, היא רעה חולה שמן הדין לשים לה קץ. אסור לחשלים עם הפער בין התשואה על הרוץ הצעמי, שמשגיה מערכת הבנקאות בישראל, לבין תשואה כמעט אפסית שנופלת בחלקו של המגזר המייצר והמייצא.

■ דרוש שיעור קיצוני במדיניות המוניטרית של בנק ישראל: מימון הייצור והייצוא במחיר השווה למקובל בשוקים הבין-לאומיים.

הורדת הריבית

■ אין לדחות צעדים מיידיים להורדת עלות הריבית במשק. בנק ישראל יחוייב בפעולה שתגביל את תקרת הריבית הריאלית שגובים הבנקים. הבנקים יחוייבו בהחזרי ריבית על הריגה מהתקרה כל אימת שהדבר מתחייב בעקבות פרטימי מוד המחרים. אם יסרב בנק ישראל לעשות כן, יתוקן חוק בנק ישראל בהתאם.

יחסי עבודה

■ הדפוס הריכוזי הקיים לטיפול בסכסוכי עבודה ובייצוב יחסי העבודה – דפוס שמקנה מעמד כמעט מונופוליסטי לאוצר המדינה ולצמרת ההסתדרות – מצה את עצמו, ואין להמשיך בו. יש להעביר חלק מסמכויות האוצר למשרדי הממשלה, לרשויות המקומיות ולחידות המשק הממלכתי. כמו-כן יש להעביר מסמכויות צמרת ההסתדרות לאגודים הארציים.

■ פריט למצבים מיוחדים ומגוונים, שמצדיקים "עיסוקת חבלה" כוללת, יש להעביר את הסמכות והאחריות לעיצוב יחסי עבודה ולפתרון סכסוכי עבודה לצדדים המעורבים ישירות.

רפורמה במשק

חובת גילוי ודיווח

■ מנכ"ל שיתוף בחוק ובתקנות, תוסל חובת גילוי נאות הדיווח לרשות הרבים על כל יחידות המשק הציבורי. אי-עמידה בחובת הגילוי והדיווח תהיה עבירה פלילית ותשמש עילה לתביעה אזרחית.

■ תישמר להסתדרות הכללית הסמכות לתקן בעצמה את חוקה באופן שיחייב את כל יחידות המשק שבבעלותה לנוהג על-פי חובת הגילוי והדיווח. אם לא תעמוד ההסתדרות בחובתה זאת, היא תחוייב לעשות כן על-פי חוק מדינה.

הפרדת המשק מהפוליטיקה

במשק הממלכתי

■ תיקון בחוק החברות הממשלתיות יקבע כללים לגבי כשירותם של מועמדים לכהן כדירקטורים. ייאסר על יחידים המעורבים בפעילות מפלגתית (חברים במרכזי מפלגות וכד') לכהן כדירקטורים בחברות ממשלתיות.

■ תיקון בחוק החברות הממשלתיות יגביל את יכולת התערבותם של שרי-ממשלה בפעולתן של חברות אלה. תחזק מר"י יבוסה של רשות החברות הממשלתיות לחוק ולתקנותיו, ותגבל יכולת ההתערבות של הממשלה והשרים-הממונים בפעולתה.

■ יתוקן הבסיס המשפטי של כל יחידות המשק הממלכתי, שלא התאגדו כתברות בע"מ (כגון מינהל מקרקעי ישראל, הרשות לפיתוח אמצעי לחימה, התעשייה הצבאית, מחלקת עבודות ציבוריות וכד'), באופן שיחייבו להתנהל על-פי קריטריונים כלכליים, ולעמוד בחובת הגילוי והדיווח לרשות הרבים.

במשק ההסתדרותי

■ חוקת ההסתדרות הכללית תתקן כדי להבטיח אי-התערבות מפלגתית בדרכי יתחול המשק.

■ ייאסר על המעורבים בפעילות מפלגתית (חברים במרכזי מפלגות וכד') וכן על עובדי מנגנון ההסתדרות לכהן כדירקטורים בחברות הסתדרותיות.

■ המשק ההסתדרותי יתנהל על-פי אמות-מידה כלכליות וחברתיות כפי שייקבעו על ידי המסדות הדמוקרטיות (ועדת-ההסתדרות ומועצת ההסתדרות).

השקעה ציבורית ופרטית במשק הממלכתי

■ משק ציבורי בישראל הוא תופעה רצויה. מדינת ישראל תמשיך להחזיק בחלק משמעותי של המשק. עם זאת, המגמה לשותף ציבור משקיעים מישראל ומח"ל בבעלות על חלקים מוסכמים מיוחדות המשק הממלכתי, וכן המגמה לכוון חלקים ממנו למשקיעים פרטיים ראויה לתמיכה, במסגרת הקווים המנחים כמפורט להלן:

■ אבות קדימה לציבור משקיעים מקומי: במהלך ביצוע ההפרטה יתנו לנשתי ישראל – משקיעים פרטיים ומסחריים – אבות קדימה לרכישת נירות-ערך שיופקו על-ידי חברות ממלכתיות. אלו הציבור שהמדינה תבה לו קרוב לשישים מיליארד שקל (היתרה המשוערכת של אגרות החוב הצמודות). צמצום ממדי החוב הפנימי של המדינה, כנגד הרחבת השתתפות הציבור בבעלות על נכסים ותאגידים שבידי הממשלה, תהיה מטרה ראשית של מהלך ההפרטה. בכל מקרה לא תועבר שליטה (50% ומעלה) מדי תושבי ישראל. בתחומים בעלי משמעות לאומית תישמר בידי ממשלת ישראל מניית הכרעה מיוחדת (מניית זהב).

■ השתתפות עובדים ולקוחות: אבות קדימה (בשיעור ובהיקף שיקבע החוק) יתנו לעובדי החברות הממשלתיות שניות-הערך שלהן יונפקו לציבור. חברות שלקוחותיהן ניתנים לזיהוי (כגון חברת חשמל, בזק וכד') יתנו אותה אבות קדימה גם ללקוחות החברה.

■ נירות-ערך של חברות ממשלתיות יוצעו לשווקי-הון היזוניים רק בהעדרם שניה.

■ חברות ממשלתיות תהיינה רשאיות לבצע הנפקות פרטיות, אך השליטה בחברות ממשלתיות לא תועבר ליחידים או לחברות-מעטים אלא על-פי הרשאה מיוחדת.

■ חברות ממשלתיות שעברו תהליך הפרטה, תהיינה חייבות להמשיך ולקיים חובת גילוי נאות הדיווח לציבור, יהיה מספר בעליהן אשר יהיה.

המערכת הבנקאית

■ תהיה זו שגיאה להעביר את השליטה בבנקים לידי ממשלת ישראל. מניות הבנקים שבידי הממשלה יימכרו לציבור בהדרגה ובמחיר ראי. תוגבל האפשרות למכור מניות ליחידים ולחברות-מעטים.

■ מניות הרכוש (האקוויטי) יזכו לזכויות הצבעה. רצוי שהזיומה לשינוי התקנות בבנקים תבוא מצד בעלי השליטה (אוצר התיישבות היהודים, ההסתדרות הכללית ותנועת מורחי העלמות). אם לא תבוא יוזמה כזו, תיעשה פעולת חקיקה מתאימה.

■ לא יתנו אבות הצבעה למניות כל עוד הן מוחזקות בידי הממשלה או בידי גופים בשליטה, ובעלי השליטה בבנקים לא יידרשו להגיק להן אבות כזאת.

חברה

- ביימתה של החברה הישראלית כחברת-מופת, נקיה משחיתות חברתית וכלכלית.
- תיקון המנגנונים הבירוקרטיים המופחים, הפוגעים בזכויות החוקיות והטבעיות של האזרח.
- הפסקה מוחלטת של ההוצאה הצבורית – הגלויה והנסדרות – להתחלופיות ולמימסדי המפלגות הדתיות.
- עידוד העבודה והעבדים, אוכלוסיית ערי ועירות הפיתוח, השכונות, הכפר הערבי והדרוזי והקבוצות המקופחות.

שכר ותנאי עבודה

- יובטחו זכויות חברתיות שוות לכל אזרחי ישראל ללא הבדל דת, גזע, מין ועדה.
- יישמר השכר הריאלי של העובדים, ואף יועלה בהתאם לעליית פריץ-העבודה והתוצר-הלאומי. יישמרו הסכמי השכר והסכם תוספת-היוקר.
- שכר המינימום יועלה לכדי 50% מהשכר הממוצע במשק, ויוצממו הפגרים החברתיים.
- ישונה הדפוס הריכוזי בטיפול ביחסי עבודה באמצעות ביור סמכויות האוצר למשרדי הממשלה ולחברותיה, וסמכויות הועדה המרכזת של ההסתדרות לאגודים המקצועיים הארציים.
- יובטח בחקיקה כי בטרם יפורקו חברה או מפעל הנמצאים בקשיים, ייעשה ניסיון להבראתם. בכל מקרה של פירוק תינתן עדיפות לזכויות העובדים ולפיצוי המפוטרים.

פנסיה וגמלאות

- תובטח לגמלאים פנסיה הוגנת אשר תעודכן בהתאם למודד יוקר המחיה ולעלייה ברמת-החיים.
- יוחק חוק פנסיה ממלכתי, שיופעל בשיתוף עם קרנות הפנסיה הקיימות, אשר יגן על ערך הסכומות העובדים.

מיסוי

- תיערך רפורמה במערכת המיסוי להבטחת נביות מס-אמית, יוחק חוק מיסוי על רווחי-הון נטו, ויובטחו בחקיקה הקלות מס לעובדים ברמות הבינוניות והתמוכות.
- יישמרו הפטורים ממס לעבודה במשמרות, לאלמות, לנכים, לגמלאים ולתושבי ערי פיתוח.

- רוחחה
- תישמר עצמאותו של המוסד לביטוח לאומי ותיפסק מגמת האוצר לשעבוד לצרכיו.

- יתוקן "חוק הסייעה" למען יינתן סיוע זמין יותר לטיקקים, ויושם דגש מיוחד על הסייע לנכים ולקשישים בניידות, בתעסוקה ובעזרה בבית, וכן יוגדלו קיצבאות התיקה והסייע לאלמות.

דיוור

- תוקל מצוקת הדיוור של כלל האוכלוסיה ושל הזוגות הצעירים בפרט, באמצעות הרחבת הכנייה להשכרה והפשרת קרקעות לבניה עצמית ועממית.

בריאות

- יוחק חוק ביטוח בריאות ממלכתי, שיבטיח יסל שירותי רפואה" ברמה נאותה לכל אזרח.
- תוקם רשות אישפוז ממלכתית שתנהל את בתי-החולים והמתקנים הרפואיים.
- יונתג "ביטוח רפואי משלים" ויופעל "שריף" – "שירות רפואי נוסף" במשמרת שנה בבתי-החולים למעוניינים – למען יקוצרו התורים לטיפולים ולניתוחים, יוגדלו הכנסות בתי-החולים, ובכך יובטח טיפול רפואי מעולה לכל ותשוקם מערכת הרפואה הציבורית.
- יפותח ויורחב הטיפול השיקומי והטיפול בחולים כרוניים.
- יובטח באמצעות חקיקה ביטוח לרפוי שיניים.

סמים ואלכוהוליות

- המאבק למניעת התמכרות לסמים ולאכזריות ייעשה בכל דרך מתאימה.
- יוקמו מתקנים שיסייעו בדיג המכורים ובגן-משפחותיהם להיחלץ ממשל התלות והאומללות.

אוכלוסיות מועדפות

- יינתן עידוד להקמת תעשייה מתוחכמת בערי הפיתוח ובישוב הערבי והדרוזי.
- תוקם קרן למענקים והלוואות בסכומים ראויים לחיילים משוחררים ויבטל "קייצי".
- תשוקם ותטופם ההתיישבות החקלאית, קיבוצים, מושבים וכפרים, ויינתן עידוד לצורות חדשות של התיישבות כגון כפרי-תעשייה וקיבוצים-עירוניים.

ערביי ישראל

- מדינת ישראל היא מדינתם של כל אזרחיה, יהודים וערבים כאחד.
- על המדינה להבטיח לאזרחיה הערבים והדרוזים שוויון-זכויות מלא בכל תחומי-החיים. הבטחת זכויותיהם תקבע את אופיה הדמוקרטי של המדינה ואת דמותה המוסרית.
- אזרחי ישראל-הערבים הם בנים לעם הערבי-הפלסטיני, והם זכאים לנטא את זהותם הלאומית בסיפוח מורשתם ותרבותם.
- העברית והערבית הן שתי השפות הרשמיות של המדינה, והחוק צריך להבטיח את מעמדן המיוחד, הלכה למעשה. העברית והערבית ייכלמדו כמקצועות-חובה בכל בתי-הספר בארץ.
- תקציבי-המדינה יוקצו לכל הישובים על-פי אמות-מידה זהות לחלוטין.
- תוכנית-חומש מיוחדת תגשר על-פני הפערים בין הישובים היהודיים, ערביים ודרוזיים בתחומי הפיתוח הסביבתי והקהילתי, הניעושי, הדיוק, החינוך, הבריאות והרווחה.
- החוק יבטיח שוויון-הזדמנויות בלימודים ובתעסוקה. מקומות העבודה יהיו פתוחים לכל דורש על-פי-כישוריו המקצועיים ולא על-פי מוצאו הלאומי.
- יישויו כל הקיצבאות של הביטוח-הלאומי.
- בנים אשר נבנו בלי היתר בשל העדר תוכנית-מיתאר ובשל עיכובים ברישוי – לא ייהרסו. תוכנית-המיתאר לכל היישובים הערביים והדרוזיים יושלמו בהקדם. על הממשלה להפשיר קרקעות מדינה ולתנת רשויות-בניה לפי החוק ולפי הצורך. הרשויות-המקומיות-הערביות והדרוזיות תיוצגנה בוועדות לבניין-ערים ובמועצות-התכנון האזוריות והארציות.
- הפקעת הקרקעות תיפסק, לבד ממקרים יוצאים מהכלל, שמועדים אך ורק לצורכי ציבור בפועל, לזווחתם של כל התושבים, ערבים כיהודים.
- יושלמו התוכניות למגורי-קבע של האזרחים-הכדואים, בהשתתפות נציגיהם, ותוך התחשבות מירבית בזכויותיהם ובצרכיהם המיוחדים.
- החלטת בניית תכובד, תקורי בירעם ואיקרית יוחזרו לכפריהם.
- נכסי הווקף המוסלמי יסוחררו, ויוחרו לניהול בעליהם.
- הממשלה תכיר בוועד-הארצי של הרשויות-המקומיות-הערביות כגוף יציג של אזרחי-ישראל-הערבים, ותשתף אותו פעולה, לקידום רווחתם הפיסית, החברתית והתרבותית.

חינוך ותרבות

- מערכת החינוך היא יסוד החברה הישראלית. החינוך במדינת-ישראל יושעת על עקרונות חיות המחשבה, הידע המדעי, היצירתיות והביקורתיות. התכנים במערכת החינוך כולל יעמוז על בסיס ערכים הומאניים אוניברסליים ויהודיים ועל בסיס הסובלנות והשוויון.
- המוסד החינוכי עשוי את ידע התרבות העברית ומורשת ישראל על כל היבטיה וגווניה בכל מהלך ההיסטורי, ויקדיש מקום ראוי להכרת עמי-ערב ותרבותם.
 - מערכת החינוך תשאף לביסוסה של גישה פלורליסטית לכל אזרחי ישראל, כאלטרנטיווה למערכת התנכחית – המחולקת לזרמים אידאולוגיים, דתיים, מפלגתיים ואתניים – ותיאבק במגמות של קטאות המנסות להחיל למערכת החינוך ראייה מונוליתית וחד-צדדית של ההיסטוריה ושל המציאות.
 - מערכת החינוך תיצור תנאים שיאפשרו לכל תלמיד וחניך להתפתח כדרכו, תוך סיפוח אישיותו ומתן חופש בחירה רחב לתלמיד, למתן ולמוסד החינוכי.
 - יונתג יום לימודים ארוך, בשלב הראשון עד כנה י יעד בכלל.
 - יועמק חופש הפעולה וההשפעה של הקהילה והרשות המקומית בניהול ובקביעת התכנים והמסגרות החינוכיות.
 - תועלה יוקרתו של החינוך המקצועי בדרך של התאמת מקצועות הלימוד לצורכי הטכנולוגיה המודרנית, על-ידי ביטול מסלולי-הוראה מיושנים ושימוש בדרךי הוראה מתקדמות, ועל-ידי שילוב של מורים מיומנים המעודכנים בצורכי התעשייה ובאופיה המתפתח.
 - יינתן עידוד לפעילות תנועת-הנוער, התרמות לביסוסן של עמותות ערכיות במסגרת החינוך הלא-פורמאלי, ולפרוייקטים של התנדבות ושל מעורבות חברתית.
 - יובטח החינוך הפוליטי במובן הרחב של המונח, כולל הכרה וניתוח ביקורתי של הכוחות הפועלים בחברה ובמדינה, בארץ ובעולם.
 - יובטח חינוך לצרכנות נכונה, לניהול משקי-בית מודרני של משפחה ושני ראשיה עובדים, ולטיפוח איכות הסביבה ושימורה.
 - יינתן עידוד לחינוך לאומות וליצירה ויקודם החינוך למבוגרים.
 - יגובשו מסגרות לימוד אשר יאפשרו חשיפנם של תלמידי הכיתות הגבוהות למגוון רחב של דעות והשקפות-עולם בתחומי החברה והמדינה, היצירה האמנותית על כל גווניה, וטיפוח ויקה ישירה לספרות, תיאטרון, מוזיאונים, מוסיקה וכו'.
 - ייערכו ריפורמות ושינויי-מבנה שיקטיג את הפערים בהשכלה ויקדמו צעירים משכבות חברתיות מקופחות ותלמידים מחוונים בכל מערכת החינוך.
 - יינתן עידוד למסדות התרבות והאמנות ותוכנסו אי-תלותם האמנותית בשלטון, תוך הדגשת מתן תנאים ואמצעים לעידוד היצירה המקורית בתחומי האמנות השונים.
 - תבוסל לחלוטין הצנורה על סרטים ועל מחזות, למעט הגבלת צפייה לקטיגיים לצי צרכים חינוכיים.

ההשכלה הגבוהה

עתידה של המדינה בעידן המודרני תלוי ברמתם המקצועית והמדעית של תושביה. על המוסדות להשכלה גבוהה ולמחקר להשלים את חינוכם המדעי של מירב אזרחי המדינה, ולהבטיח שהמדינה תהיה מרכז בין-לאומי ואבן שואבת לקהילה המדעית ברחבי העולם.

- ייעצר תהליך ההתנוונות הדרגתי הטובע מקיצוץ בתקציבי המוסדות להשכלה גבוהה, והמביא בעקבותיו ירידה ברמה ובריות מוחות, על-ידי בחינה מחדשת של כוונות הפיתוח של האוניברסיטאות וקבלת אחריות מינסטראלית של הממשלה לנושא זה.
- יקודם סגל צעיר כדי להעשיר את המוסדות להשכלה גבוהה ולמחקר וכדי למנוע את ירידתם למרכזי-מדע בחוץ-לארץ.

מדניות פנים ושלטון מקומי

ייעודן של הרשויות המקומיות הוא ייצוג תושביהן והקפדה על רווחתם הפיסית, חברתית והתרבותית.

- תבוצע רפורמה אירגונית ומינהלית של משרד הפנים בנושא השלטון המקומי, והממשלה תמלא במלא המימון של השירותים הממלכתיים.
- ניהול הרשויות המקומיות יושבת על עיקרון הענקת סמכויות ביצוע נרחבות לראש הרשות המקומית וחיוזוק מעמד המועצה בנושא קביעת התקציב, תקני כוח-אדם, חקיקת חוקי ערר וביקורת על פעולת ראש הרשות.
- יוחק חוק שיגביר את עצמאות הרשות המקומית, יגדיר את סמכויותיה במתן שירותים, יסמוך אותה לבצע כל פעולה הנכללת בתחום אחריותה באמצעות מימון שיובטח לפי חוק. החוק יקבע גם את שיטת המימון ויקטין את סמכויות-היתר של משרד הפנים באישור תקציבים ופעולות של הרשות המקומית.
- תהיה חלוקה מחדש של התפקידים ותחומי הפעולה בין השלטון המקומי לבין השלטון המרכזי על-פי העיקרון של שיפור השירות לאזרח, הנברת מעורבותו והפחתת עלות השירות.
- יתוקן חוק הבחירות לרשויות המקומיות כך שברשויות גדולות תתאפשר בחירה איזורית ישירה ואישית של חברי מועצת הרשות המקומית.
- בערים הגדולות המוקפות עיר-לווין יוקמו רשויות של רובעים גדולים בעלי מאפיינים אינטראליים עם סמכויות נפרדות שיפעלו במסגרת עיריית-גג אחת.

איכות החיים והסביבה

איכות-חיים נאותה היא אחת מזכויות האזרח הבסיסיות.

- תיקוב מפת התיישבות חדשה, במטרה להבטיח את היוזקה של תשתית ההתיישבות בנגב, בערבה ובגליל, וזאת כדי להקטין את צמיפת האוכלוסייה באזור המרכז. יש למנוע את הפיכתו של איזור המרכז למגלופוליס ענקי על-ידי מניעת יצירתן של ערי-לווין ושכונות-לווין חדשות ליד ערי המרכז.
- יימנע שינוי היעוד של קרקעות חקלאיות לקרקע לבניה באיזורים חקלאיים.
- תוזרו הקמתה של רשות ממלכתית אחת, עם אחריות מנייטראלית אחת לשמירה על איכות הסביבה:
- הגנה על הים, על משאבי-המים, על מקווי-המים, על מי-התהום, על התחלים והנהרות מפני זיהומים, וזאת באמצעות חקיקה מתאימה ואכיפה קפדנית.
- הגנה לשמורות-הטבע מפני התפשטות עירונית, מפני ניצול תעשייתי וחקלאי ומפני הריסת הטף.
- אכיפתם של חוקים למניעת מפגעים, חוק התכנון והבניה, חוק הניקיון וחוקי הרישוי.
- תיעול ותוזרו עבודתן של ועדות התכנון המקומיות והמחוזיות.
- תיעת תמיכה לאירגונים וולנטריים העוסקים באיכות הסביבה ובתגנת הטבע וייעת עידוד למעורבות הציבור בתהליך התכנון.

ישראל והתפוצות

נפעל לחידוש מי הציונות והחיים היהודיים, תוך גיבוש השקפת עולם היונקת מן המורשת ההיסטורית של העם היהודי ומן השאיפה להקים חברה חדשה, צודקת, נאורה ודמוקרטית, ברוח מגילת העצמאות.

- הקניית התרבות הלאומית בישראל ובתפוצות תהיה מבוססת על השאיפה לריכוז העם היהודי במדינת-ישראל, עם זאת תסייע המדינה לקיבוצים היהודיים בגולה בשמירה על אופיים היהודי, תעודדם לעליה ותתמוך ככל יכולתה בקיבוצים היהודיים הנתונים לאפליה ולרדיפות.
- העליה תגבר באמצעות תנאים כלכליים וחברתיים נאותים וקליטה נכונה ללא מכשולים בירוקרטיים.